POTOM

MORRIS GLEITZMAN

ARGO

ahoj!
argo

POTOM

MORRIS
GLEITZMAN

ARGO

Přeložila Barbora Punge Puchalská

Czech edition © Argo, 2017
Text copyright © Morris Gleitzman, 2008
First published by Penguin Group Australia. This edition published by arrangement with Penguin Random House Australia Pty Ltd.
Translation © Barbora Punge Puchalská, 2017
Jacket art © Matúš Szalontai, 2017

ISBN 978-80-257-2226-8 (váz.)
ISBN 978-80-257-2318-0 (e-kniha)

Všem dětem,
které se musejí skrývat

Potom jsme se Zeldou utíkali jako o život nahoru po stráni.

Což nebylo moc rychle.

Ani když jsem vzal Zeldu za ruku a pomáhal jí do kopce.

Znáte to, jak vyskočíte se dvěma kamarády z vlaku, který míří do nacistického tábora smrti, a málem si při tom vyrazíte dech, ale zvládnete to, a dokonce se vám ani nerozbijí brýle, ale vaše kamarádka Chaya takové štěstí nemá a umře, a tak ji pohřbíte pod kapradí a polní kvítí, což vás stojí spoustu sil, a už vám nezbývá energie na běh a šplhání do kopce?

Tak přesně takhle na tom teď se Zeldou jsme.

„Bolí mě nohy," stěžuje si Zelda.

Chudinka. Je jí teprve šest. Má krátké nohy. A na nich bačkory, které nejsou ke škrábání do prudkého svahu pokrytého pichlavou trávou moc vhodné.

Ale nemůžeme zpomalit.

Musíme utéct dřív, než přijede další nacistický vlak s kulomety na střeše.

Ohlédnu se přes rameno.

Koleje na úpatí kopce se na slunci lesknou jako výložky na uniformě nacistického důstojníka.

Podívám se nahoru do svahu.

Je tam hustý les. Když se do něj dostaneme, budeme v bezpečí. Schováme se tam. Až pojede další nacistický vlak, nikdo nás z něj neuvidí, pokud Zelda nebude neslušně křičet.

Jestli se tam vůbec dostaneme.

„Tak pojď," pobídnu Zeldu. „Nezastavuj se. Musíme jít dál."

„Já se nezastavuju," durdí se Zelda. „Copak to nechápeš?"

Vím, proč se zlobí. Myslí si, že mám štěstí. A taky že mám. Je mi deset. Mám silné nohy a pořádné boty. Ale přeju si, abych měl nohy ještě silnější. Kdyby mi bylo dvanáct, mohl bych Zeldu vzít na záda.

„Jau," sykne Zelda, uklouzne a natluče si koleno.

Šetrně jí pomůžu vstát.

„Jsi v pořádku?" ptám se.

„Ne," odsekne a rychle se škrábe dál do kopce. „Ten kopec je pitomec."

Usměju se, ale jen krátce.

Náhle zaslechnu ten nejhorší zvuk na celém světě. V dálce duní blížící se vlak.

Znovu se zadívám nahoru do kopce.

Les je příliš daleko. Nedostaneme se tam včas. Jestli nás nacisté na kopci zahlédnou, budeme snadné terče.

Cáry z mojí rozcupované košile vlají na všechny strany. Zelda má šaty v mnoha barvách, ale ne maskovacích.

Vlak už je hodně blízko.

„Lehni si na břicho," zavelím a stáhnu Zeldu do trávy.

„Říkal jsi, že nesmíme zastavovat," namítne.

„Já vím," přikývnu. „Ale teď se nesmíme ani hnout."

„Já se nehnu," tvrdí Zelda. „Vidíš?"

Ležíme na břiše, ani nedutáme, jen lapáme po dechu. Zelda se mě drží jako klíště. Cítím na tváři její horkou kůži. Rukama mi tiskne paži. Postřehnu, že jí z jednoho nehtu teče krev, jak holýma rukama trhala kapradí na Chayin hrob.

Dunění už je hodně hlasité. Co nevidět se vlak objeví v zatáčce pod námi. Škoda že nemáme kapradí, pod které bychom se mohli schovat. Kousek od nás je králičí nora. Škoda že Zelda ani já nejsme králíci. Mohli bychom se schoulit v noře a chroupat mrkev.

Jenže nejsme králíci, ale lidé.

Nacistický vlak se skřípěním vjíždí do zatáčky.

Zeldin stisk zesílí.

„Felixi," špitne Zelda. „Jestli nás zastřelí, doufám, že nás zastřelí oba společně."

Taky doufám. Stisknu jí ruku. Ale ne moc silně kvůli tomu zlomenému nehtu.

Škoda že nežijeme ve starých časech, kdy byly kulomety ještě hodně primitivní a člověk byl rád, když trefil zblízka vysokou horu. Škoda že je rok 1942, kdy

existují supermoderní kulomety, které dokážou rozcupovat prchající dítě na cucky dokonce ze střechy jedoucího vlaku.

Nacistický vlak pod námi rachotí jako tisíc kulometů.

Obejmu Zeldu a modlím se k Richmal Cromptonové, aby nás ochránila.

„Zelda není Židovka," sdělím Richmal v duchu. „Ale stejně potřebuje ochránit, protože nacisti někdy zabíjejí i malé katolíky. Zvlášť ty, kteří jsou trochu umíněné a drzí."

Richmal Cromptonová není svatá nebo tak něco, ale je opravdu výborná vypravěčka a ve svých knihách dopřává Williamovi, Violet Elizabeth a ostatním dětem bezpečí, i když jsou nesmírně umíněné a drzé.

Moje modlitba je vyslyšena.

Žádná dávka z kulometu nás neroztrhá.

„Děkujeme," pronesu v duchu vděčně na adresu Richmal Cromptonové.

Vlak dole pod kopcem mizí za další zatáčkou. Poznám, že je to další vlak do tábora smrti plný Židů. Má stejné vagony, jako měl ten náš, vypadají jako velké dřevěné krabice zatlučené hřebíky.

Na střeše posledního vagonu je kulomet, ale dvojice nacistických vojáků, kteří ho obsluhují, se právě plně věnuje jídlu.

„Tak pojď," pobídnu Zeldu, když nám vlak zmizí z očí.

Zvedneme se z trávy. Nahoře na kopci na nás čeká les, chladivý, temný a bezpečný.

Nevím, kdy pojede další vlak, takže si musíme pospíšit. Příště už bychom takové štěstí mít nemuseli. Nacističtí kulometčíci by si zrovna nemuseli pochutnávat na časném obědě.

Chytím Zeldu za ruku a znovu se začneme drápat do kopce.

Zelda zakopne o králičí noru a málem spadne. Zachytím ji, ale při tom jí omylem skoro vykloubím paži.

„Promiň," řeknu.

„Ty za to nemůžeš," opáčí Zelda. „Za to můžou ti králíci. Copak to nechápeš?"

Pustí mě, chytí se za rameno a do tmavých očí jí vyhrknou slzy.

Obejmu ji.

Vím, že nepláče jen kvůli bolavému ramenu. Je to i kvůli tomu, co se stalo našim rodičům a kamarádům. A taky proto, že nejmocnější armáda ve světových dějinách se nás snaží zabít.

Kdybych na tohle všechno sám začal myslet, taky bych skončil v slzách.

Což není dobré. S pláčem se nedá moc rychle šplhat do kopce. Už jsem to zažil.

Snažím se vymyslet něco, co by nás oba rozveselilo.

„Možná že v dalším údolí bude stát nějaký dům," pronesu. „A v něm bydlí moc hodný kuchař, který navařil

k večeři strašně moc jídla a teď hledá někoho, kdo by mu pomohl všechny ty extra porce vynikajícího guláše sníst."

„Žádný guláš," opraví mě Zelda. „Klobásy."

„Fajn," přikývnu. „A vejce natvrdo."

„A marmeládu," dodá Zelda. „Namazanou na chleba nakrájený na ovečky."

Zabralo to. Zelda přestala plakat a táhne mě nahoru do kopce.

„A banány," připojím.

„Co jsou to banány?" ptá se Zelda.

Zatímco se drápeme do kopce, povím jí o všech druzích exotického ovoce, o nichž jsem se dočetl v knihách. I v tomto ohledu mám štěstí. Vyrostl jsem v knihkupectví. Na rozdíl od Zeldy, ale ta má beztak výbornou představivost. Než vylezeme na vrchol kopce, je si poměrně jistá, že kuchař pro nás má taky manga a pomeranče.

Ponoříme se do lesa a proplétáme se hustým podrostem. Je moc příjemné ocitnout se v úkrytu z kapradí, houští a stromů. Zvlášť když se v dálce zčistajasna ozve děsivý zvuk.

Střelba z kulometů.

Zůstaneme stát a posloucháme.

„To musí být další vlak," usoudím.

Podíváme se na sebe. Střelba dál pokračuje, nezní blízko, ale stejně nám nahání hrůzu.

Raději pomlčím o tom, že se z vlaku snaží utéct lidé, protože co když je zastřelí. Malá holka jako Zelda už zastřelených lidí viděla víc než dost.

„Chceš si odpočinout?“ zeptám se jí.

Ve skutečnosti mám na mysli, jestli se nechce schovat, ale ani to neřeknu, protože ji nechci ještě víc děsit.

„Ne,“ odpoví Zelda a hrne se dál. „Chci večeři.“

Vím, jak jí je. Bude lepší dostat se co nejdál od kolejí. Kromě toho je skoro večer a celý den jsme nic nejedli.

Jdu za Zeldou.

Nakonec ta vzdálená střelba ustane.

„K tomu domu se jde tudy,“ poznamená Zelda a prodírá se neprostupným houštím.

To je na příbězích to dobré. Vždycky existuje šance, že se splní. Polsko je veliká země. Je v ní spousta nacistů, ale taky spousta lesů. A spousta domů. A poměrně dost klobás.

„Má ten kuchař i čokoládu?“ zeptá se Zelda po chvíli.

„Možná,“ opáčím. „Když na ni budeme usilovně myslet.“

Zelda nakrčí čelo a pospícháme dál.

Než se dostaneme na druhou stranu lesa, jsem si poměrně jistý, že kuchař má i čokoládu, velkou tabulku čokolády.

Na kraji lesa zůstaneme stát a vykoukneme dolů do údolí. Mám brýle samou šmouhu. Sundám si je a vyčistím cípem košile.

Zelda vyjekne hrůzou, drapne mě za ruku a ukáže.

Nasadím si brýle zpátky na nos a podívám se, kam ukazuje.

Zelda nespatřila dům v dálce, který patří hodnému kuchaři, protože žádné domy tu nejsou. Ukazuje na něco mnohem bližšího.

Na velkou díru ve svahu. Něco jako jámu, vedle níž leží hromady čerstvě vykopané hlíny. V jámě se povalují pokroucená dětská těla. Spousty dětí. Různého věku. Některé jsou starší než já, některé dokonce mladší než Zelda.

„Co tam ty děti dělají?" ptá se Zelda ustaraně.

„Nevím," opáčím.

Taky mám strach.

Vypadají jako židovské děti. Poznám to, protože mají na pažích navlečené bílé pásky s modrým flíčkem, což musí být židovská hvězda.

Ještě jednou si třesoucíma se rukama přeleštím brýle.

„Tohle ve tvém příběhu nebylo," vymáčkne ze sebe Zelda.

Má pravdu, nebylo.

Ty děti se nehýbou.

Jsou mrtvé.

To je na příbězích to špatné. Někdy se nesplní a někdy je to, co se stane místo toho, ještě horší, než si umíte představit.

Pokusím se Zeldě zabránit v tom, aby viděla krev.

Příliš pozdě.

Zírá na tu jámu s otevřenou pusou a vytřeštěnýma očima.

Chystám se jí zakrýt pusu dlaní, kdyby náhodou vydala nějaký zvuk a ti vrazi byli pořád poblíž.

Příliš pozdě.

Zelda se dá do hlasitého vzlykání.

Přímo pod námi na kopci vyskočí ve vysoké trávě na nohy několik nacistických vojáků a nasupeně si nás měří. Zahodí cigarety a rozkřiknou se na nás.

Vím, že bych měl dostat Zeldu zpátky do lesního podrostu, z jejich dohledu, ale nemůžu se pohnout.

Nohy mi v šoku úplně zdřevěněly.

Nacističtí vojáci popadnou samopaly.